

K Wiadomości Konferencyjne

KibR
KRAJOWA IZBA BIEGŁYCH REWIDENTÓW

JACHRANKA | 6 LISTOPADA 2009 | NR 2

X DOROCZNA KONFERENCJA AUDYTINGU

Szanowni Państwo!

Dobiega końca X Jubileuszowa Konferencja Audytingu. Spotkaliśmy się w zupełnie nowych warunkach. Mam na myśli zarówno obecną sytuację gospodarczą, ale także wprowadzenie nadzoru publicznego nad naszym zawodem. Cieszę się, że udało nam się znaleźć czas na rozmowę także o tym.

Z zadowoleniem wysłuchałem wiceminister Elżbiety Chojny-Duch. Wierzę, że współpraca Ministerstwa Finansów i KIBR będzie zmierzać w stronę wypracowania jeszcze skuteczniejszych mechanizmów realizacji naszych zadań.

Nie możemy zapominać, że tegoroczne obrady toczyły się pod honorowym patronatem wicepremiera i ministra gospodarki Waldemara Pawłaka. Obecność tak znakomitych przedstawicieli władzy dowodzi, że coraz bardziej dostrzega się kluczową rolę biegłych rewidentów w zapewnieniu bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

Temat tegorocznych obrad dotyczył bieżących problemów związanych z rozwojem naszego zawodu, a w szczególności zaangażowania w ocenę aktualnego stanu ryzyka działalności gospodarczej. W obecnych warunkach rola biegłego rewidenta nabiera dodatkowego znaczenia. Musimy zrobić wszystko aby utrzymać zaufanie i spełnić coraz większe oczekiwania, jakie otoczenie pokłada w biegłych rewidentach. Dobrze się stało, że X Konferencja na dobre rozpoczęła debatę na temat roli biegłych rewidentów w ostrzeganiu przed niebezpiecznymi zjawiskami w gospodarce. Mało który zawód ma dostęp do tak wielu informacji o kondycji nie tylko pojedynczych firm, ale branż, a wręcz całej gospodarki. Musimy jednak znaleźć odpowiedź na trudne pytanie, jak nie naruszając fundamentu naszej pracy – zaufania – odpowiedzialnie informować otoczenie o niepokojących zjawiskach gospodarczych.

Konferencja stała się też doskonałą okazją do umocnienia współpracy międzynarodowej. Europejska Federacja Księgowych z zainteresowaniem śledzi zmiany, które dokonały się w Polsce. Rozmawialiśmy o tym, w jaki sposób Dyrektywa 43 została implementowana do prawa polskiego i na ile ta implementacja jest zgodna z wytycznymi Komisji Europejskiej. Ze zrozumiałym zdziwieniem prezesa Hansa van Damme spotkało się przesunięcie na administrację rządową odpowiedzialności za przygotowanie kandydatów na biegłych rewidentów. To samorząd powinien odpowiadać za przygotowanie kandydatów do zawodu, bo to jego członkowie mają najlepszą wiedzę o tym, jakie kwalifikacje powinny posiadać osoby, które wykonują ten zawód.

Niewątpliwie źródłem satysfakcji dla nas wszystkich powinno być to, że udało nam się przez te dziesięć lat stworzyć wydarzenie wyjątkowej rangi. X Konferencja, z udziałem znakomitych gości zagranicznych i polskich, przedstawicieli tak wielu organizacji i samorządów, regulatorów z Komisji Europejskiej, Banku Światowego, to nasz wspólny sukces. Konferencja na trwałe wpisała się w kalendarz najważniejszych europejskich imprez środowiska biegłych rewidentów.

I za to Państwu dziękuję.

Adam Kęsik,
prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Potrzeba nam zaufania

Prof. Arnold Schilder, przewodniczący Rady Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych (Międzynarodowa Federacja Księgowych, IFAC) stwierdził w swoim wystąpieniu, że jakość i elastyczność – to cechy, które powinny wyróżniać współczesnych księgowych, one także warunkują rozwój tego zawodu. O ile jakość była i jest kwestią bezdyskusyjną, to elastyczność polega na wsłuchiwaniu się i reagowaniu na potrzeby otoczenia rynkowego. – *Dziś priorytetem jest jednak odbudowa zaufania, którego duża część zniknęła* – mówi prof. Schilder. W jego ocenie, w przeciwieństwie do afer Enron i Worldcom – teraz nie dotyczy to tylko księgowych i audytorów, ale całego sektora bankowego, regulatorów rynku, polityków – wszystkich, którzy zaangażowani są w łańcuch sprawozdawczości finansowej.

Musimy się zmieniać

Coraz częściej pojawiają się pytania o to, czy biegli rewidentzi posiadają wystarczająco szeroką perspektywę patrzenia na zjawiska gospodarcze. Także, czy zrobiono wystarczająco dużo, aby zapobiec obecnej sytuacji. Jednocześnie rosną oczekiwania w zakresie kontroli wewnętrznej i wykrywania oszustw. Mówiąc o przyszłości zawodu prof. Schilder zwracał uwagę na konieczność wprowadzania dalszych regulacji, ale także wypracowania rozwiązań instytucjonalnych, które by je usankcjonowały. Podkreślał także ogromne znaczenie konwergencji standardów rachunkowości i rewizji finansowej. IFAC wystosował w tej sprawie międzynarodowy apel, organizacja opracowała również wskazówki dla państw grupy G20.

Interes publiczny i przejrzystość działań – priorytety IFAC

Ostatnie lata, zwłaszcza po reformach w 2003 r., przyniosły szereg zmian w działalności organizacji. Szczegóły prac IFAC może śledzić każdy, a najważniejsze decyzje zapadają przy pełnej transparentności. Tak było podczas obrad organizacji w Nowym Jorku i Lizbonie, tak będzie również w grudniu, w San Francisco. Organizacja powołała Radę Nadzoru nad Interesem Publicznym, której członkowie podpisali deklarację o kierowaniu się w swoich działaniach interesem publicznym. Z analiz organizacji wynika, że już ponad sto krajów stosuje międzynarodowe standardy, dotyczy to niemal wszystkich najpotężniejszych gospodarek świata, a także największych globalnych firm. Pozytywne sygnały płyną z grupy G20, a także Komisji Europejskiej, które deklarują wsparcie dla dalszego wdrażania tych standardów.

DOKOŃCZENIE NA STR. 2

Czy biegli rewidentzi mają sygnalizować kryzysy?

Rzeczywiście zadawane jest niekiedy pytanie, czy widzieliśmy symptomy zapowiadające kryzys i czy mogliśmy je zasygnalizować. Może mógłby powstać z inicjatywy samorządu jakiś instytut, który zajmowałby się analizą sprawozdań finansowych firm z danej branży i przygotowaniem raportów o problemach makroekonomicznych – mówi Wacław Nitka. *Rozmowa na str. 8*

Badania także dla mniejszych przedsiębiorstw?

Na tym etapie nie proponowałbym rozwiązań nakładających taki obowiązek na wszystkie firmy. Wolałbym raczej edukować klientów, że takie alternatywy istnieją, że wcale nie trzeba płacić dużych pieniędzy, a można w ten sposób zwiększyć zaufanie do swoich sprawozdań finansowych – twierdzi Krzysztof Burnos.

Rozmowa na str. 8

DOKOŃCZENIE ARTYKUŁU ZE STR. 1

Projekt Clarity i Clarity Center

W marcu 2009 r. zakończyły się prace nad tzw. Clarity Project. Eksperti IFAC poprawili i zaktualizowali trzydzieści sześć międzynarodowych standardów rewizji finansowej. Jednak, co podkreśla prof. Shilder, prawdziwym wyzwaniem jest dopiero ich wdrożenie. Zaproponowane przez IFAC rozwiązania mogą być nowością zarówno dla wielu firm audytorskich, jak i podmiotów które obsługują. Dotyczy to zwłaszcza zagadnień kontroli jakości czy regulacji dotyczących komunikacji z klientami, dodatkową barierą są oczywiście kwestie językowe. Dlatego IFAC stworzyło Clarity Center – ogólnodostępną bazę wiedzy, która ma ułatwić wdrażanie opracowanych standardów. Na stronie internetowej organizacji (web.ifac.org/clarity-center) można znaleźć materiały wideo, prezentacje, komentarze ekspertów oraz odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania i wątpliwości. Ułatwić ma to również moratorium na wprowadzanie nowych standardów ogłoszone na lata 2009/2010.

Zasada proporcjonalności

Tworzeniu międzynarodowych standardów towarzyszy uzasadniona obawa czy wypracowane rozwiązania są odpowiednie dla małych i średnich przedsiębiorstw. Czy rozbudowane wymagania kontrolne nie będą dla takich firm zbyt dużym obciążeniem? Ta kwestia była wielokrotnie rozważana w ramach IFAC, między innymi podczas styczniowych obrad w Berlinie. Odpowiedzią na ten problem jest stosowanie przez biegłych rewidentów zasady proporcjonalności. Polegając na osądzie zawodowym, audytorzy muszą rozstrzygnąć na ile wielkość firmy i złożoność jej działalności uzasadnia stosowanie wszystkich zasad opisanych w MSRF.

Wyzwania na przyszłość

Do tej pory udało się dostosować zaledwie połowę międzynarodowych standardów. Wyzwaniem jest choćby aktualizacja pozostałych. IFAC rozpoczął bliską współpracę ze środowiskami akademickimi, której celem ma być zbadanie tego, jak postrzegana jest wartość sprawozdań finansowych. Trwają prace nad projektami o kluczowym znaczeniu dla przyszłych pokoleń, chociażby kwestią atestacji dotyczącej przedsiębiorstw emitujących gazy cieplarniane. Innym ogromnym obszarem prac są usługi alternatywne dla badań sprawozdań finansowych, czy międzynarodowe standardy usług atestacyjnych.

7 głównych priorytetów według FEE

Hans van Damme, prezes Federacji Europejskich Księgowych (FEE) przedstawił Podczas konferencji referat pt. „Europa: 7 kluczowych celów na 5 decyzyjnych lat”. To także tytuł dokumentu wypracowanego przez kierowaną przez niego organizację, w którym określone zostały najważniejsze wyzwania stojące w najbliższym okresie przed gospodarką Unii Europejskiej. FEE rozmawia

o tych problemach z odpowiednimi organami UE, ale jest to także przedmiotem dyskusji z organizacjami należącymi do Federacji. Zdaniem Hansa van Damme, z tej listy „generalnych” problemów wynikają także najważniejsze zadania dla środowiska biegłych rewidentów w Europie.

Kluczowe cele na najbliższe lata:

- Tworzenie rzeczywistego globalnego rynku
- Traktowanie sprawozdawczości i rewizji finansowej w kategoriach zrównoważonego rozwoju
- Transparentność i porównywalność informacji prezentowanych w sprawozdaniach finansowych
- Promowanie zaufania i współpracy w działalności audytorskiej
- Poprawa regulacji dotyczących sprawozdawczości i rewizji finansowej oraz lepszy nadzór finansowy (w poszczególnych krajach i w skali międzynarodowej)
- Zrównoważona polityka w stosowaniu standardów sprawozdawczości finansowej (w ramach działalności audytorskiej oraz w odniesieniu do innych elementów polityki gospodarczej)

X DOROCZNA KONFERENCJA AUDYTINGU

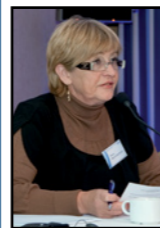
OPINIE

Ewa Jakubczyk-Cały

Korporeacje finansowe rządzą dziś demokracją, a nie demokracja rządzi korporacjami finansowymi. Biznes ma ogromny wpływ na sposób wyceny, na wartość godziwą, na standardy rachunkowości. Ma ona rosnąć i rosnać. Potem pojawia się audytor, którego rolą jest pokazanie stabilności, weryfikacja. Rolą biegłych jest wyjaśnienie, co tak naprawdę dzieje się często w bardzo trudnych transakcjach.

Maria Rzepnikowska

Cały czas ostrzegamy w skali mikro, czy nie powinniśmy pomyśleć o skali makro? Jest zatem pytanie, czy nie mogliśmy w większym zakresie rozpoznawać i identyfikować ruchy, które przecież widzieliśmy i widzimy w całych branżach, sektorach. Czy nie powinniśmy alarmować? Trzeba zastanowić się czy nie łączyć sił, organizować dyskusje np. w branży, żeby wyciągać wnioski na bardziej ogólnym poziomie, oczywiście bez naruszania zasad poufności.

Aldona Kamela-Sowińska

Trzeba postawić pytanie czy tworzenie standardów i działania audytorów w ochronie interesu publicznego jest wykonalne? W dzisiejszych trudnych czasach działanie w interesie publicznym i działanie na rzecz ekonomicznego sukcesu firmy są często sprzeczne. W dobie kryzysu dbałość o zachowanie miejsc prac, nie obciążanie budżetu wydatkami zasiłków, wreszcie spokój społeczny – wszystko to leży w interesie publicznym. Inaczej kształtuje się interes ekonomiczny firmy. Jeśli firma wstrzymuje produkcję, pracowników niestety trzeba zwolnić, czasami konieczna jest sprzedaż majątku po niekorzystnej cenie. Kryzys pokazał, że działanie w interesie publicznym, a jednocześnie wykonywanie bieżącej pracy przez audytorów jest mało realistyczne. Czy nie zmienić głównego celu działalności? Ochrona interesu firmy jest dziś wystarczająco trudna, a o interes publiczny być może powinni martwić się politycy.

Arnold Schilder

Interes publiczny jest także ważny. Zawsze należy zadawać pogłębione pytania. Co jest sednem funkcjonowania zawodu, po co on w ogóle istnieje? Osobiście, nie zatrzymałbym się na trosce wyłącznie o interes ekonomiczny firmy. Nie taka była przecież geneza naszego zawodu. To przedsiębiorcy doszli do wniosku, że opinia publiczna musi otrzymywać informacje finansowe, których jakość i wiarygodność została potwierdzona przez kogoś niezależnego. To jest istotą zawodu biegłego rewidenta. Może oczywiście okazać się, że jeszcze lepiej będziemy służyć społeczeństwu, wychodząc poza kontekst firmy, przechodząc z analizy mikro na makro. To bardzo trudne zadanie, które wymaga także niemałej odwagi.

Komisja Nadzoru Audytowego buduje swoją pozycję

Elżbieta Chojna-Duch, wiceminister finansów, przewodnicząca Komisja Nadzoru Audytowego, podkreśliła w swoim wystąpieniu na początku konferencji, że wybór jej tematu, odwołujący się do miejsca i znaczenia rewizji finansowej w obrocie gospodarczym, jest dobrym zwieńczeniem dyskusji prowadzonej na poprzednich

tego typu spotkaniach biegłych rewidentów. – *Dyskusje prowadzone przez wybitnych teoretyków i praktyków, z kraju i zagranicy wykazały jednoznacznie, że to znaczenie jest niepodważalne. Szczególnie mocno to widać w kontekście wciąż trwającego ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego. Z całą stanowczością chcę stwierdzić, że system rewizji finansowej zadziałał w tym czasie prawidłowo. Spełnił swą rolę jako system wczesnego ostrzegania o pojawiających się zagrożeniach, który pozwolił wielu przedsiębiorstwom, a nawet sektorom gospodarczym na ograniczenie skutków kryzysu finansowego* – mówiła minister Chojna-Duch. Zdaniem Elżbiety Chojny-Duch, u podstaw skuteczności tych działań leży wypracowany i wdrożony na podstawie regulacji prawnych międzynarodowych standardów rewizji finansowej system kontroli i zapewnienia jakości świadczonych usług. Zasady te zostały wprowadzone do uchwalonej w tym roku nowej ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym. Wprowadziła ona nowe regulacje dotyczące wykonywania zawodu biegłego rewidenta, jak również zasady organizacji ich samorządu zawodowego.

Jako szczególnie ważną regulację wiceminister wskazała nałożony na samorząd zawodowy obowiązek wypracowania systemu zapewnienia jakości usług świadczonych przez biegłych rewidentów oraz zadanie stworzenia systemu nadzoru publicznego w tej dziedzinie. Nadzór ten od kilku miesięcy istnieje i podejmuje działania nie tylko o charakterze krajowym, ale także międzynarodowym.

Spotkanie z biegłymi rewidentami Elżbieta Chojna-Duch uznała za dobrą okazję do podzielenia się informacjami z pierwszego międzynarodowego spotkania, w którym uczestniczyła jako przewodnicząca Komisji Nadzoru Audytowego. Zorganizował je niedawno amerykański organ nadzoru w Waszyngtonie, a poświęcone ono było wymianie doświadczeń na temat sprawowania publicznego nadzoru w różnych krajach. Szefowa polskiej delegacji przedstawiła tam organizację nadzoru w Polsce oraz działania podejmowane już przez kierowaną przez nią komisję. Informacje te spotkały się z żywym zainteresowaniem zarówno szefa amerykańskiej instytucji nadzorczej jak i innych uczestników konferencji. Elżbieta Chojna-Duch twierdzi, że generalnie podczas konferencji z uznaniem oceniano postępy w tworzeniu polskiego systemu nadzoru, szczególnie biorąc pod uwagę krótki czas, jaki upłynął od jego ustanowienia. Mogła też usłyszeć opinie, że polski nadzór dobrze wypełnia europejskie standardy w tej dziedzinie, często nawet lepiej niż podobne instytucje działające w innych krajach po 10 – 15 lat.

Elżbieta Chojna-Duch zapewniła uczestników konferencji, że komisja, którą ona kieruje, nadal będzie bardzo aktywnie pracować na rzecz zapewnienia najwyższej jakości nadzoru nad działalnością biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Sama jako przewodnicząca tego organu deklaruje, że będzie dążyć do umacniania tego organu, by był on sprawny i skuteczny w swoim działaniu, co oznacza również konieczność wypracowania wzajemnych, przejrzystych relacji pomiędzy organem nadzoru publicznego i samorządem. – *Bez współpracy z samorządem zawodowym idea postrzegania nadzoru publicznego jako skutecznego systemu kontroli oraz zwiększenia jego znaczenia w świadomości społecznej nie będzie wypełniona należyta treścią* – mówiła Elżbieta Chojna-Duch.

Komisja Europejska: Potrzebna konkurencja

Karolina Majewska reprezentująca Wydział Rewizji Finansowej Komisji Europejskiej, mówiła w swoim wystąpieniu o przyjęciu Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej w krajach UE. Przypomniała o 43 Dyrektywie z 2006 roku, dotyczącej badań wymaganych przez prawo. 29 czerwca 2008 roku minął bowiem termin jej wprowadzania do krajowych systemów prawa.

Dyrektywa daje możliwość przyjęcia MSRF przez państwa członkowskie, aczkolwiek nie określa docelowej daty. Odpowiadając na pytanie o sens przyjmowania MSRF Karolina Majewska przywołała wyniki badań naukowców z uniwersytetu Duisburg-Essen, z których wynika, że korzyści z przyjęcia MSRF w UE przewyższają koszty takiej operacji. Te korzyści to przede wszystkim harmonizacja prawa w Unii, a także wzrost wiarygodności sprawozdań finansowych. Na podstawie sondażu przeprowadzonego wśród firm audytorskich oszacowano, że koszty audytu po wprowadzeniu MSRF wzrosłyby średnio o ok. 6 proc. dla firm z tzw. wielkiej czwórki i o 10 proc. dla pozostałych firm.

Przedstawicielka KE zwróciła uwagę, że obecnie ok. 85 proc. rynku usług audytorskich kontrolowanych jest przez największe firmy. Tymczasem, w ocenie Komisji, rynek audytu musi być konkurencyjny, zwłaszcza w okresie kryzysu. W toku konsultacji społecznych prowadzonych przez KE blisko 90 proc. respondentów uznało, że Komisja powinna dążyć do ograniczenia wszystkich potencjalnych przeszkód dla rozwoju firm audytorskich na rynkach międzynarodowych. Komisja rozważy jakie działania należy podjąć dla zlikwidowania przeszkód w rozwoju rynku usług audytorskich. Na razie jednak nie zapadły żadne decyzje. Zmiany, w ocenie Majewskiej, jakiegokolwiek by nie były, nie mogą jednak wpływać na jakość audytu i niezależność biegłych.

Bank Światowy: Standardy, prawo i etyka

David Cairns, ekspert grupy doradczej i szacunkowej Banku Światowego do spraw sprawozdawczości finansowej.

Jakie działania podejmuje Bank Światowy w odniesieniu do problematyki sprawozdawczości finansowej i audytu?

Poprawa jakości sprawozdań finansowych i jakość pracy biegłych rewidentów traktowane są przez Bank Światowy jako jeden z bardzo ważnych czynników wpływających na warunki prowadzenia działalności gospodarczej, tak w poszczególnych krajach jak i w globalnej gospodarce. Realizujemy szereg programów z tego zakresu, z których jeden dotyczy konkretnie regionu Europy Środkowo – Wschodniej. Uczestniczą w nim Czechy, Łotwa, Estonia i Słowenia. Mamy nadzieję, że wkrótce przystąpią do niego Bułgaria i Rumunia. Jednak szczególną rolę odgrywają w nim analizy dotyczące Polski.

Co jest celem tego projektu?

Jest nim wypracowanie regionalnego podejścia do wspólnych problemów. Wszystkie państwa uczestniczące w tym działaniu borykają się z podobnymi kłopotami we wdrażaniu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, a także nowej unijnej dyrektywy dotyczącej rewizji finansowej.

Czy możliwe jest rozwiązywanie tych problemów w jednolity sposób?

W dużym stopniu tak. Będziemy się starali wypracować takie wspólne rozwiązania dla niektórych zagadnień, ale także będziemy uczyć się wzajemnie od siebie. Projekt jest szeroko zakrojony, musimy więc do niego zaangażować wielu ekspertów z różnych krajów. Przeprowadzimy też rozmowy z organami zajmującymi się w tych krajach rachunkowością i z ośrodkami akademickimi.

Zajmujecie się tą problematyką w związku z kryzysem finansowym?

Przed wszystkim celem naszym jest podniesienie jakości sprawozdawczości finansowej. Nie tylko dlatego, że mamy kryzys finansowy. Podstawą naszej pracy jest uznanie, że gospodarce w każdym czasie i w każdych warunkach potrzebna jest rzetelna informacja finansowa. Obecny kryzys tylko bardziej uwypuklił ten problem, wzmocnił to zapotrzebowanie. My analizujemy jakość sprawozdawczości finansowej pod kątem różnych potrzeb jej odbiorców – inwestorów, dostawców kapitału, urzędów sprawujących nadzór nad rynkiem, także z punktu widzenia potrzeb statystyki. Celem jest wypracowanie takich standardów, by sprawozdania spełniały w jak największym stopniu te oczekiwania. Analizujemy te wszystkie obszary także po to, by je w pewnym stopniu połączyć, zintegrować.

Jakie warunki muszą być spełnione, by sprawozdawczość finansowa odpowiadała wszystkim tym oczekiwaniom?

Bank Światowy stoi na stanowisku, że potrzeba do tego kilku filarów. Przede wszystkim dobrych standardów rachunkowości, na pewno dobrych standardów rewizji finansowej, ale potrzebne są także odpowiednie ramy prawne, konieczne jest monitorowanie i egzekwowanie przestrzegania tych przepisów. Ważne są również edukacja i szkolenia oraz zasady etyki zawodowej. Podczas realizacji naszego projektu tymi właśnie problemami będziemy się zajmować, z założeniem, że wszystkie wspomniane filary są ważne. Jak w przypadku mostu, gdy jeden z filarów osłabnie, zawalić się może cała konstrukcja.

Zanotował Krzysztof Sobczak

Blisko 500 biegłych rewidentów ucze stniczyło w X Konferencji Audytingu

Podczas Jubileuszowej Gali prezes Adam Kęsik wręczył medale pamiątkowe osobom, które brały udział w konferencjach od samego początku i uczestniczyły w nich dziesięć razy.

Wyróżnieni zostali:

Jadwiga Architekt
Janina Broniecka
Stanisława Gudebska
Ewa Jakubczyk-Cały
Małgorzata Janusz
Łucja Kozielek
Irena Leczyk
Bożenna Markowska
Barbara Misterska-Dragan
Janina Podgórska
Stanisława Sas
Maria Sereżyńska
Lidia Skudławska
Lucyna Witek
Jadwiga Wójcik
Danuta Zdrojewska
Wiesław Biernacki
Albin Bombik
Mieczysław Buczek
Stanisław Capała
Janusz Czerwień
Zbigniew Czupryniak
Władysław Fałowski
Henryk Jankowiak
Teodor Jonda
Adam Karcher
Mirosław Kośmider
Krzysztof Kozłowski
Józef Król
Damian Kusz
Józef Kuszneruk
Zbigniew Messner
Andrzej Młynarczyk
Maciej Ostrowski
Tadeusz Przewoźnik
Michał Przybyła
Piotr Rojek
Zenon Seniuta
Stanisław Stec
Jacek Wegner

Marian Strugała z Olsztyna (dziewiąty raz na konferencji), Alicja Saładonis z Suwałk (także dziewiąty raz) oraz Elżbieta Macuk z Olsztyna (szósty raz). Mieszkają blisko siebie, ale na co dzień nie mają wielu możliwości do bezpośrednich spotkań. Dobrą okazję do nich stwarzają właśnie konferencje, jak te w Jachrance. Ponieważ wszyscy są również wizytatorami, spotykają się też przy okazji szkoleń organizowanych dla nich przez KIBR.

Stanisław Leszek, prezes Regionalnego Oddziału KIBR w Warszawie rozmawia z Mieczysławem Czironem i Zdzisławem Gładkim z Elbląga o ewentualnych zmianach w strukturze organizacyjnej samorządu biegłych rewidentów. – Nowa ustawa tego nie wymaga, ale pojawiają się sugestie, że zmieniona nieco struktura mogłaby usprawnić zarządzanie, uaktywnić członków, ożywić niektóre lokalne oddziały - mówi Stanisław Leszek. Jednak rzecz jest kontrowersyjna, więc panowie odmawiają jednoznacznych deklaracji.

Henryk Dąbrowski, Elżbieta Kaczorowska i Teresa Marcyniuk – wszyscy z województwa lubelskiego, gdzie w różnych miastach prowadzą własne firmy audytorskie. Znają się ze swojego regionu, między innymi ze szkoleń dla biegłych rewidentów, w których chętnie biorą udział. Na tegorocznej konferencji audytingu są już kolejny raz. Henryk Dąbrowski mówi, że są to dla niego ważne i interesujące imprezy merytoryczne, ale podkreśla również ich walor towarzyski.

U dołu: Andrzej Kapral z Wrocławia, gdzie pracuje w firmie Audytor S.A. Nie był tylko na pierwszej konferencji. Podczas tych spotkań najbardziej ceni sobie kontakty z ludźmi - zarówno te o charakterze towarzyskim, jak i te bardziej merytoryczne. – Czasem dają one znacznie więcej niż niejedno regularne szkolenie - mówi.

Na zdjęciu u góry, od lewej: Joanna Dadacz, dyrektor Departamentu Rachunkowości w Ministerstwie Finansów, prof. Elżbieta Chojna-Duch, wiceminister finansów, przewodnicząca Komisji Nadzoru Audytowego, Agnieszka Buła-Kopańska, dyrektor gabinetu politycznego wicepremiera Waldemara Pawlaka i prof. Zbigniew Messner, prezes Stowarzyszenia Księgowych w Polsce.

Beata Karpiak, Grzegorz Wojtyła, Katarzyna Garbacka i Andrzej Karpiak (mąż Beaty). Wszyscy z Rzeszowa i wszyscy z firmy „Zefir”. Na konferencje przyjeżdżają konsekwentnie od kilku lat. W Jachrance był w tym roku także ich szef.

Zbigniew Libera z Warszawy, partner w KPMG, podczas kulturalowych rozmów komentował przemówienie Elżbiety Chojny-Duch: - Z radością przyjąłem słowa pani minister. Dostrzegam w nich większą niż dotychczas otwartość na problemy i wyzwania, jakie stoją przed naszym środowiskiem. To dobrze wróży naszej współpracy - mówi.

Tradycyjnym elementem dorocznych konferencji audytingu są również uroczyste kolacje i bale. Na górnym zdjęciu integruje się wyjątkowo liczna w tym roku w Jachrance grupa biegłych rewidentów z Wielkopolski. Obok w inaguracyjnym tańcu wiceprezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów Jadwiga Szafraniec i prezes Adam Kęsik.

„Wiadomości Konferencyjne”

Wydawca: Krajowa Izba Biegłych Rewidentów
Redakcja: LIGNAR PR - Jacek Miciński, Krzysztof Sobczak, Adam Ufnal.
Zdjęcia: Marek Fijałkowski, Dariusz Żurek
Druk: Oneprint.eu

Wyróżnienia

X Jubileuszowa Konferencja Audytingu była doskonałą okazją do podsumowań i wyróżnień. Postanowiono więc uhonorować grupę osób i instytucji szczególnie zasłużonych dla umacniania pozycji zawodu biegłego rewidenta oraz dla organizacji dorocznych konferencji.

Joanna Dadacz, dyrektor Departamentu Rachunkowości w Ministerstwie Finansów: za dotychczasową konstruktywną współpracę między Ministerstwem Finansów a Krajową Izbą Biegłych Rewidentów, a szczególnie za współpracę podczas prac parlamentarnych związanych z tworzeniem ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym;

Hans Van Damme, prezes Federacji Europejskich Księgowych (FEE): za dotychczasową współpracę pomiędzy Federacją Europejskich Księgowych i Krajową Izbą Biegłych Rewidentów oraz za promowanie zawodu biegłego rewidenta na forum międzynarodowym;

Jacques Potdevin, prezes Federacji Europejskich Księgowych w latach 2007-2008: za długoletnią współpracę z Krajową Izbą Biegłych Rewidentów i zawsze okazywaną przyjaźń i wsparcie bez których działania KIBR na forum europejskim nie byłyby tak efektywne;

Prof. dr hab. Zbigniew Messner, prezes Stowarzyszenia Księgowych w Polsce: za wieloletnią współpracę SKwP z Krajową Izbą Biegłych Rewidentów oraz za szczególny wkład w rozwój rachunkowości w Polsce;

Dr Zdzisław Fedak, redaktor naczelny „Rachunkowości”: za wieloletnią współpracę Redakcji „Rachunkowości” z Krajową Izbą Biegłych Rewidentów oraz za ogromny wkład w rozwój rewizji finansowej w Polsce, a także promocję – na łamach „Rachunkowości” zawodu biegłego rewidenta;

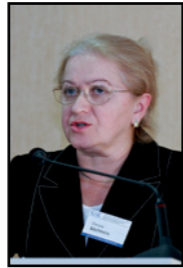
Dr Piotr Rojek, prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów w latach 1999 – 2007: za wieloletnie kierowanie samorządem biegłych rewidentów i ogromny wkład w rozwój Dorocznych Konferencji Audytingu;

Prof. Marin Toma, prezes Rumuńskiej Organizacji Ekspertów i Licencjonowanych Księgowych (CECCAR): za wieloletnią współpracę CECCAR z Krajową Izbą Biegłych Rewidentów, a w szczególności za wypracowanie wzorcowego modelu kontaktów między organizacjami;

Dr Jadwiga Szafraniec, zastępca prezesa Krajowej Rady Biegłych Rewidentów: za wieloletni nadzór nad Dorocznymi Konferencjami Audytingu, a w szczególności za wkład w rozwój merytoryczny Konferencji;

Dr Danuta Krzywda, członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów: za promowanie idei Dorocznych Konferencji Audytingu oraz wkład w rozwój merytoryczny konferencji.

Wyróżnienia przyznane zostały także firmom za wieloletnie wsparcie udzielane organizatorom Konferencji:

PricewaterhouseCoopers sp. z o.o.
(Nagrodę odebrał Andrzej Konopacki, członek zarządu)

Datev Symfonia sp. z o.o.
(Nagrodę odebrał prezes Robert Tomaszewski)

Za wsparcie tegorocznej Konferencji i organizacji gali jubileuszowej **Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych**
(Nagrodę odebrał Dariusz Skoratko)

PRICEWATERHOUSECOOPERS

DS DatevSymfonia
SUKCES DORADCY I AUDYTORA

POLSKA WYTWORNIAPAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH S.A.
90

Dobry audyt to bezpieczeństwo i rozwój

Jadwiga Szafraniec, wiceprezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów*

Odbudowanie zaufania do sprawozdawczości finansowej oraz zaspokojenie zwiększonych oczekiwań w stosunku do rewizji finansowej i usług biegłego rewidenta to najważniejsze wyzwania stojące przed zawodem biegłego rewidenta. Takie wnioski wynikają z trzech dni obrad X Dorocznej Konferencji Audytingu. Jej temat - „Rewizja finansowa w obrocie gospodarczym” dobrze nawiązywał do problemu, jakim jest rosnąca rola rewizji finansowej w obrocie gospodarczym w Europie i w Polsce.

UE stawia wysoko poprzeczkę

Komisja Europejska, uznając wysokie kompetencje biegłych rewidentów, zwiększa zakres odpowiedzialności za wykonanie usług rewizji finansowej, co w konsekwencji ma wpływ na rozbudowę procedur rewizyjnych.

Przejawem tego jest wzrost znaczenia zgodności standardów krajowych ze standardami międzynarodowymi oraz przyjęcie i pomyślnie wdrożenie Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej, których celem jest ujednoczenie procedur badania sprawozdań finansowych zostały w procesie Clarity zasadniczo poprawione i powinny stać się wytyczną badania sprawozdań finansowych. Wydaje się, że ściśle przestrzeganie właściwej procedury powinno chronić interes publiczny i zapewnić przejrzystość procedur.

Także małe firmy?

Czy tak rozbudowane procedury są właściwe także do badania sprawozdań finansowych małych i średnich

przedsiębiorstw? Pojawia się pogląd, aby zaakceptować przeglądy jako alternatywną akceptowalną usługę do badań sprawozdań finansowych. Przeglądy, podobnie jak badanie sprawozdań finansowych, zapewniają o prawidłowości informacji finansowej, w szczególności w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Powinna to być jednak usługa o wysokim stopniu jakości, aby zapewniała wiarygodność informacji finansowych.

Małe i średnie przedsiębiorstwa uczestniczą w obrocie gospodarczym w dużej skali stąd informacje tych jednostek, w wyniku rzetelnego i efektywnego przeglądu, powinny podlegać ocenie biegłego rewidenta.

Trudne wartości szacunkowe

Rola biegłego rewidenta w poprawie wiarygodności informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym jest szczególnie ważna w obecnych warunkach, gdzie część informacji oparta jest o wartości szacunkowe oraz o szacunkową wartość godziwą. Zadanie biegłego rewidenta to między innymi potwierdzenie prawidłowości, racjonalności i wiarygodności ustalania wartości szacunkowych, oraz dokonanej wyceny wartości godziwej.

Poprawnie sporządzone sprawozdanie finansowe powinno prezentować rzetelny i jasny obraz jednostki co ma ścisły związek z podejmowaniem racjonalnych decyzji przez użytkowników sprawozdań finansowych. Wykorzystanie nieprawidłowej informacji do podejmowania decyzji powoduje zaburzenia w funkcjonowaniu mechanizmów rynkowych.

Stąd większość wystąpień zarówno gości zagranicznych jak i referentów krajowych stwierdziła, że wiarygodność informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych jest oczekiwana przez odbiorców zewnętrznych i wewnętrznych. Informacja ta powinna być prawdziwa i godna zaufania, co ściśle wiąże się z bezpieczeństwem obrotu gospodarczego.

Bezpieczeństwo i rozwój

Podstawowe pytanie: czy audyt finansowy to tylko wymóg prawny czy źródło wartości dodanej i ukryte źródło rozwoju spółki pozwala na stwierdzenie, że:

- sugestie audytora w zakresie oceny i usprawnienia systemów kontroli wewnętrznej,
- wskazanie możliwości optymalizacji podatkowych,
- zwrócenie uwagi na wykrywanie i zapobieganie nadużyciom,
- wykrycie ryzyk działalności gospodarczej, mogą doprowadzić do wzrostu wartości firmy.

Oznacza to, że audyt finansowy odpowiedniej jakości oparty o współpracę biegłego rewidenta i zarządu jednostki powinien zyskiwać na znaczeniu. Coraz lepsza jakość usług biegłego rewidenta badania i przeglądów sprawozdań finansowych oraz innych usług atestacyjnych, to warunek zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Niezależni biegli rewidentzi spełniają funkcję uwierzytelniającą poprzez wyrażanie opinii o badanym sprawozdaniu finansowym. Zgodnie z priorytetami Komisji Europejskiej procedury badania sprawozdań finansowych powinny być przeprowadzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej, co powinno zapewnić ich wysoką jakość oraz obniżyć ryzyko oszustw i nadużyć w sprawozdaniach finansowych.

Potrzebna polityka jakości

Aby skutecznie monitorować świadczone przez podmiot audytorski usługi pod względem jakości, podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych powinny opracować odpowiednie zasady polityki jakości. Celem polityki jakości jest dostarczanie uzasadnionej pewności, że personel stosuje standardy zawodowe i odpowiednie do okoliczności przepisy prawne.

System kontroli jakości w podmiocie uprawnionym do badania powinien zostać opracowany w oparciu o Międzynarodowy Standard Kontroli Jakości 1, który będzie obowiązywać od 15 grudnia 2009 r. Założeniem wdrożenia MSKJ 1 jest jednolitość standardów stosowanych przez podmioty audytorskie celem zapewnienia jakości niezależnie od rozmiarów jednostek, których sprawozdania finansowe podlegają badaniu. Procedury badania sprawozdań finansowych małych i średnich przedsiębiorstw mogą się różnić od stosowanych procedur dla dużych jednostek, ale poziom jakości wykonanych usług powinien być taki sam.

Zmiany prawa zarówno międzynarodowego jak i krajowego powodują konieczność zmian w funkcjonowaniu podmiotów audytorskich, podniesienia jakości świadczonych usług oraz ciągłego doskonalenia wiedzy.

Zmiany te wymagają znajomości i stosowania w życiu zawodowym najwyższych standardów wykonywania usług, wszechstronnej wiedzy z zakresu rachunkowości finansów, prawa, podatków, ładu korporacyjnego, należytej staranności oraz zasad etycznych.

*Obszerne fragmenty wystąpienia kończącego X Konferencję Audytingu

Samorząd rozwija współpracę międzynarodową

Prezes Adam Kęsik podpisał w imieniu Krajowej Rady Biegłych Rewidentów dwie umowy o współpracy. Pierwszą zawarł ze Stowarzyszeniem Biegłych Rewidentów Ukrainy reprezentowanym przez Viktorię Lisiną, a drugą z Ukrainką Federacją Profesjonalnych Księgowych i Biegłych Rewidentów reprezentowaną przez Dmytro Oleksienkę (na zdjęciu u góry). Zacieśniane będą także kontakty na szczeblu regionalnym. Mariana Tudose, przewodnicząca rumuńskiego CECCAR Brasov podpisała porozumienie o współpracy z Henrykiem Dąbrowskim z regionalnego oddziału w Lublinie.

Kierownictwo KIBR spotkało się z przedstawicielami firmy DatevSymfonia

Środowisko biegłych rewidentów z roku oczekuje coraz nowocześniejszych narzędzi informatycznych, które zapewnią jeszcze większe bezpieczeństwo danych. – Udział przedstawicieli firmy DatevSymfonia w konferencji służyć miał zdefiniowaniu potrzeb Krajowej Izby Biegłych Rewidentów i całego środowiska biegłych rewidentów. Chcemy wiedzieć, czy są jakieś konkretne moduły, które powinniśmy rozwijać. Zebraliśmy sporo cennych uwag na ten temat od pojedynczych biegłych rewidentów oraz firm audytorskich.

Zależy nam także na poznaniu opinii władz samorządu – powiedział Robert Tomaszewski, prezes zarządu Datev Symfonia sp. z o.o.

Na zdjęciu Robert Tomaszewski i Adam Kęsik

Czy biegli rewidenci mają sygnalizować kryzysy?

Rozmowa z Wacławem Nitką, członkiem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, który prowadził jedną z sesji plenarnych konferencji

Krzysztof Sobczak: Pod adresem biegłych rewidentów pada często pytanie, czy nie byli w stanie, albo czy nie mogli sygnalizować nadchodzącego kryzysu. Było to możliwe?

Wacław Nitka: Rzeczywiście zadawane jest niekiedy pytanie, czy widzieliśmy symptomy zapowiadające kryzys i czy mogliśmy je zasygnalizować.

Kryzys jest zjawiskiem o szerokim zasięgu a my zajmujemy się badaniem sprawozdań konkretnych jednostek gospodarczych. Wypowiadamy się na temat ich sprawozdań finansowych, czy odzwierciedlają one rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową badanych firm. Czy to upoważnia nas do formułowania szerszych, makroekonomicznych wniosków?

Konkretnego rewidenta może nie, ale grupę, albo cały samorząd, dlaczego nie? Z tych szczegółowych ocen konkretnych firm mogłaby powstać szersza analiza.

Ale my nie możemy się wypowiadać o problemach firm, których sprawozdania badamy. Obowiązuje nas tajemnica zawodowa. Wszystko co mamy do powiedzenia w efekcie naszych prac, jest zawarte w opinii i w raporcie uzupełniającym opinię. My nie komentujemy wyników badania w szerszym zakresie niż wynika to z obowiązujących nas norm i standardów.

No ale dużo wiecie o firmach, a więc także o zjawiskach zachodzących w gospodarce. Wiecie i nie powiecie?

Owszem spotykamy się z poglądami, że powinniśmy coś z tą wiedzą robić. Również podczas konferencji pojawiały się opinie, że spoczywa na nas pewien publiczny obowiązek w tym zakresie. A jeśli tak, to pozostaje jeszcze problem, jak to zrobić, by nie naruszyć zasad etyki wykonywania zawodu biegłego rewidenta i dochować obowiązującej nas tajemnicy zawodowej. Jest też pytanie, czy tego typu informacje powinny wychodzić od biegłych rewidentów. Każdy kto uważnie przeczyta wydawane przez nas opinie o sprawozdaniach finansowych, a przede wszystkim same sprawozdania, znajdzie wiele informacji na temat sytuacji firmy. W wyniku badania biegły nie ujawnia szerszego zakresu informacji niż zaprezentowany w sprawozdaniu finansowym.

Zapewne, ale czytają je zwykle zarządy i akcjonariusze firm. Ta wiedza nie dociera do polityków czy strategów gospodarczych.

Warto zastanowić się, kto jeszcze powinien te sprawozdania czytać, by wyciągać z nich wnioski o tendencjach ekonomicznych i szykujących się zagrożeniach. Być może należałoby poddać zbiorczej analizie zweryfikowane sprawozdania finansowe firm reprezentujących wybrane branże. To chyba zadanie dla instytucji zajmujących się sprawami strategicznymi.

Czy w środowisku biegłych rewidentów dojrzewa gotowość do tworzenia takich syntez?

Pytanie tylko kto miałby to robić? Podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych dysponują wiedzą na temat badanych jednostek. Są jednak związane postanowieniami umów z klientami i również są zobowiązane do zachowania poufności uzyskanych informacji. Samorząd zawodowy biegłych rewidentów? Zadania i uprawnienia samorządu zawodowego biegłych rewidentów są określone ustawowo. Może mógłby powstać z inicjatywy samorządu jakiś instytut, który zajmowałby się analizą sprawozdań finansowych przedsiębiorstw z danej branży i przygotowaniem raportów wskazujących problemy makroekonomiczne i ewentualne zagrożenia. Pojawiłby się kolejny problem, w jaki sposób specjaliści - ekonomiści, konsultanci - działający w ramach takiego instytutu mieliby korzystać z wiedzy uzyskanej przez biegłych rewidentów w trakcie badania sprawozdań finansowych.

Badania także dla mniejszych przedsiębiorstw?

Rozmowa z Krzysztofem Burnosem, prezesem Biura Biegłych Rewidentów Elma-PolAudit w Łodzi.

Jacek Miciński: Mówił pan w wystąpieniu o nowych usługach biegłych rewidentów – alternatywnych dla badań sprawozdań finansowych. Jaki jest ich cel? Kto mógłby je świadczyć?

Krzysztof Burnos: Zastosowanie innej formy przy weryfikacji i atestacji, opartej na koncepcji ograniczonej pewności wymaga mniej czasochłonnych procedur. Oznacza to, że tego typu usługi będą dostępne dla małych i średnich przedsiębiorstw. Dostarczać mogłyby je małe firmy audytorskie. To nie jest segment dla dużych audytorów, którzy obsługują potężne przedsiębiorstwa czy spółki giełdowe.

Czy przewiduje pan zatem powstanie niszy dla niedużych firm audytorskich, które mogłyby świadczyć alternatywne usługi niewielkim podmiotom?

Nie nazywałbym ich niewielkimi podmiotami, bo przedsiębiorstwa wyłączone z obowiązku badań mają niekiedy obroty rzędu kilku milionów euro. To nie są małe firmy. Czy

to jest nisza? Tak bym tego nie nazwał. Jeżeli IAASB wprowadzi akceptowalne alternatywy, to może być rewolucja w obszarze rewizji finansowej. Dojdziemy do sytuacji, w której badania sprawozdań finansowych będą miały bardzo zaostrome reguły przeprowadzania oraz nadzoru i będą dotyczyły coraz mniejszej grupy przedsiębiorstw, głównie tych z obszaru zainteresowania publicznego.

W czym więc interesie leży wprowadzenie takich usług?

Na pewno tych, którzy finansują działalność takich przedsiębiorstw. Jeżeli bank udziela kredytu to uzyskuje informacje zwrotne na temat wyników firmy kredytowanej od zarządu. Tu jest asymetria informacji. Zarząd wie więcej niż wierzyciele, i to on decyduje, jakie informacje udostępniać. Ważną grupą beneficjentów są także mniejszościowi właściciele firm, którzy nie wchodzą w skład zarządów firm i często nie mają pełnego obrazu sytuacji przedsiębiorstwa. Beneficjentami mogą też być organy skarbowe, które weryfikują rozliczenia podatkowe w oparciu o rachunkowość firmy.

Czy rynek dojrzał do takich usług?

Są przykłady krajów, mam na myśli Niemcy i Wielką Brytanię, gdzie takie usługi świadczone są na bazie dobrowolności. Na tym etapie nie proponowałbym rozwiązań legislacyjnych nakładających obowiązek tego typu badań na przedsiębiorstwa. Wolałbym raczej edukować klientów, że takie alternatywy istnieją, że wcale nie trzeba płacić dużych pieniędzy, a można w ten sposób zwiększyć zaufanie do swoich sprawozdań finansowych.